

Melléklet 891-4/2018 ikt. számú levélhez

Tárgy: elektromos kerekesszékek betegszállító járművel történő elszállítása ügyében személyesen és írásban történt egyeztetések

Előzmények:

A mozgáskorlátozott emberek segédeszközeinek szállítási problémájával az egészségügyi államtitkárság 2013-ban szembesült először. Az AJB 515/2014-es ügyvel kapcsolatosan az államtitkár arról tájékoztatta az ombudsmant, hogy az OEP által finanszírozott betegszállítókkal együtt már felmérték, hogy az országos lefedettség elérése érdekében hány, speciális hidraulikai beemelőlvel rendelkező, kerekesszék rögzítésre alkalmas betegszállító gépkocsit kellene üzemeltetni, hogy a nagy súlyú elektromos vagy motoros kerekesszéket használó betegek szállítása megoldott legyen. A minisztérium álláspontja szerint összesen 8 darab (régióként 1-1, a közép-magyarországi régióban 2 db) speciális jármű biztosítani tudná az igények maradéktalan teljesítését. A tájékoztatás arra is kitért, hogy tárcaközi egyeztetésen vizsgálják, hogy miként tudják megoldani az egyenként 15 millió forintba kerülő gépjárművek beszerzését a 2014-2020 pályázati ciklus forrásaiból.

Noha módosult a betegszállításról szóló 19/1998. NM (VI.3.) rendelet (a továbbiakban: 19/1998. NM rendelet), mely a „könnyűszerkezetű, összecsukható kerekesszék” szállítását megfelelő rögzítés mellett 2014. február 25-i hatállyal kötelezővé tette, ugyanakkor ismeretes, hogy az alapvető jogok biztosának 2016-ban indított vizsgálata rávilágít arra, hogy **további jogszabálymódosítás és betegszállítási szolgáltatás fejlesztése szükséges annak érdekében, hogy az elektromos kerekesszékek (mopedek) szállítása se legyen kizárva a társadalombiztosítás által finanszírozott szolgáltatásból.**

Az alapvető jogok biztosja AJB-437/2017 számú jelentése idézi az egészségügyért felelős államtitkár 2016-ban kelt válaszlevelét, miszerint a „könnyűszerkezetű, összecsukható kerekesszék” kitételét a rendelkezésre álló betegszállító gépjárművek műszaki adottságai indokolták. Megjegyezte azt is, hogy a technikai fejlődés hatására jelentős mértékben nőtt az elektromos kerekesszékek használata, amely felveti a jogszabály felülvizsgálatának lehetőségét. Az egészségügyért felelős államtitkár a jogszabály és a jelen gyakorlat megvalósításának korlátját a finanszírozásban látta, továbbá leírta, hogy a megoldási lehetőségeket és az Országos Fogyatékoságügyi Program végrehajtásának 2015-2018. évekre vonatkozó Intézkedési Tervéről szóló 1653/2015. (IX. 14.) Korm. határozat 2.2. pontjában részletezett feladatokat véleménye szerint egy széles szakmai grémium bevonásával szükséges egyeztetni és elvégezni.

Rétvári Bence parlamenti államtitkár a K/14038. számú képviselői kérdésre adott válaszában 2017. március 1-én úgy nyilatkozott, hogy: „*Jelenleg vizsgáljuk annak lehetőségét, hogy a betegszállításról szóló 19/1998. (VI.3.) rendelet módosításával bekövetkező változás a napi gyakorlatban technikailag hogyan valósítható meg, milyen plusz költségekkel járhat, kiemelt figyelmet fordítva arra, hogy a betegszállítást végző szolgáltatók működése – az ebből eredő plusz kiadásai ellenére – a megbízhatóság szempontjainak szem előtt tartásával továbbra is fenntartható maradjon.*”

Az alapvető jogok biztosja AJB-437/2017 számú jelentése megállapította a jogsértést, és részletesen kifejtette, hogy *az elektromos kerekesszék a felhasználók egy része számára pótolhatatlan.* Továbbá leírja, hogy ennek a segédeszköznek a használata mit jelent *a súlyosan mozgássérült emberek önrendelkezése, emberi méltósága szempontjából.* Utal továbbá arra is, hogy az egészségügyi intézménynek is érdeke, hogy *az érintettek saját segédeszközeiket önállóan használhassák.* Idézi a MEOSZ észrevételét is, miszerint a társadalombiztosítás keretein belül kiutalt elektromos kerekesszék mellett kihordási időn belül nem lehet más típusú eszközt felírni.

Az alapvető jogok biztosának megfogalmazása szerint: *„a támogató szolgálat, illetve a betegszállítók országos lefedettségi és kapacitáshiánya miatt azonban az érintett személyek meglehetősen kiszolgáltatott helyzetbe kerülnek, és az egyes (egészségügyi, oktatás, rehabilitációs, rehabilitációs) közszolgáltatásokhoz nem jutnak hozzá, vagy csupán erőn felüli nehézségek árán.”* Nem megoldás, hogy szociális alapon, kevesebb és korlátozott kapacitással működő támogató szolgálatok vegyék át a

kötelező egészségbiztosítás keretében nyújtott szolgáltatást. Emellett a támogató szolgáltatókhoz való hozzáférés bürokratikus volta hátrányos helyzetbe hozná az igénybe-vevőket a betegszállításhoz képest.

Az alapvető jogok biztosa a vizsgálat során feltárt alapjoggal összefüggő visszásság megszüntetése és bekövetkezése lehetőségének jövőbeni megelőzése érdekében felkérte az emberi erőforrások miniszterét, hogy az egészségügyért felelős államtitkárság bevonásával fontolja meg, hogy:

- a betegszállításról szóló 19/1998. (VI.3.) NM rendelet módosításával lehetőséget biztosít arra, hogy a könnyű szerkezetű, összecusukható kerekesszéken túl – az érintettek által használt – más típusú kerekesszék is szállítható legyen a betegszállító gépjárműben; továbbá

- a nemzetgazdasági miniszterrel, az Országos Mentőszolgálat vezetőjével, valamint az Országos Egészségbiztosítási Pénztár által finanszírozott betegszállító szervezetekkel együttműködve mérje fel az ehhez szükséges pénzügyi és infrastrukturális kapacitásokat, és lehetőségeket.

A MEOSZ elnöksége az alapvető jogok biztosa AJB-437/2017 számú jelentése nyomán 2017. március 21-én kelt, 367-1/2017. iktatószámú levélben kérte az emberi erőforrások miniszterét, hogy teremtse meg az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés jogszabályi és finanszírozási feltételeit. A MEOSZ kérte továbbá az Országos Fogyatékosügyi Programhoz kapcsolódó Intézkedési Terv 2.2. pontja megvalósításába való bevonását.

Az Országos Fogyatékosügyi Programhoz kapcsolódó Intézkedési Terv 2.2. pontja:

„Javítani kell a fogyatékos személyek egészségügyi ellátásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférését, ennek érdekében a betegszervezetek, valamint a fogyatékos személyeket képviselő érdekvédelmi szervezetek bevonásával kell felmérni a különböző fogyatékossgal élő gyermekek és felnőttek szűrő és egyéb diagnosztikai vizsgálatokhoz való hozzáférését. A felmérés eredményeire alapozva – a helyi sajátosságok figyelembevételével – programokat kell kidolgozni a szolgáltatások elérhetőségének javítása érdekében.

Felelős: emberi erőforrások minisztere

Határidő: 2018. december 31.”

Ónodi Szűcs Zoltán államtitkár 2017. április 19-én kelt, 367-1/2017. iktatószámú levelében arról tájékoztatta a MEOSZ-t, hogy a hivatkozott ombudsmani vizsgálat nyomán megkezdtek a lehetőségek feltárását. Vizsgálják többek között annak a lehetőségét, hogy 19/1998. (VI.3.) NM rendelet jelentésben javasolt módosításával bekövetkező változás – az elektromos kerekesszékek elszállítása – a napi gyakorlatban technikailag hogyan és mekkora forrás rendelkezésre bocsátásával valósítható meg.

A probléma megoldásának előmozdítása érdekében a témában sor került 2017. május 16-án a MEOSZ székhelyén összehívott egyeztetésre. Az egyeztetésen az EMMI uniós fejlesztésekért felelős államtitkársága vállalta, hogy a szükséges forrást rendelkezésre bocsátja, ezzel kapcsolatosan megkeresi az egészségügyért felelős államtitkárságot, hogy bocsássa rendelkezésre a járművek beszerzéséhez szükséges összeget. Az egyeztetésen a NEAK képviselője elmondta, hogy a betegszállítást magán szolgáltatók végzik, akik a betegek száma és a megtett kilométerek után kapnak állami finanszírozást. Elhangzott az is, hogy: *„ezen a területen hét év óta nem történt költségvetési emelés, így jelenleg -7%-os csökkenést mutat reálértéken a betegszállító szolgáltatások állami támogatási összege. Ez azt jelenti, hogy önerőből képtelenek a járműpark fejlesztésére és kapacitásaik is korlátozottak (486 db jármű van jelenleg az országban).”*

Mivel a kérdésben nem történt előrelépés, ezért 204-1/2018. iktatószámú, 2018. január 30-i levélben a MEOSZ kérte az egészségügyért felelős államtitkárság tájékoztatását arra vonatkozóan, hogy az elmúlt időben milyen intézkedések születtek az elektromos kerekesszéket használó mozgáskorlátozott személyek egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáféréseinek jogszabályi és finanszírozási feltételei megteremtése érdekében.

A megkereséssel kapcsolatban 2018. március 26-án kelt levelében az EMMI egészségügyi ágazati koordinációs helyettes államtitkára 10439-1/2018/KÖZEG iktatószámú levelében azt a tájékoztatást adta, hogy a probléma megoldására munkatársai hosszú ideje keresik a lehetőséget. Tájékoztattott továbbá arról, hogy: *„Államtitkárságunk tisztában van azzal, hogy felelősségünk a fogyatékossgal élő személyek esélyegyenlőségének biztosítása, amely optimalizálása érdekében jelenleg is folyik a vizsgálat a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő, az Országos Mentőszolgálat és az Országos Betegszállító*

Szolgálat Egyesülés bevonásával a finanszírozás keretfelhasználásáról és a jogszabály módosíthatóságáról. A fentieknek megfelelően a vizsgálat még nem zárult le, amint sikerül érdemi megoldást találunk, tájékoztatom Tisztelt Elnök Asszonyt.”

Tekintettel arra, hogy az ügyben tájékoztatás továbbra sem érkezett, ezért a MEOSZ 891-1/2018. iktatószámú, 2018. július 24-én kelt levélben kérte az egészségügyért felelős államtitkár tájékoztatását a tárgyban lefolytatott vizsgálatáról, a probléma érdemi megoldásáról.

A MEOSZ tárgyban utolsó alkalommal 2018. december 5-én, a 1496-1/2018 ikt. számú levél 2. számú mellékletében jelezte az egészségügyért felelős államtitkárnak, hogy a **mai napig nem sikerült megteremteni a súlyosan mozgáskorlátozott, elektromos kerekesszéket használó mozgáskorlátozott emberek számára az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés jogszabályi és finanszírozási feltételeit.**

Budapest, 2019. január 22.

